

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

אוגוסט 2011 – מרדאד 1390
לשבוע שבין 11/8/11 – 18/8/11
עורך: רז צימט

במוקד אירועי השבוע:

- ✓ מערכה נוספת במאבקי הכוחות במחנה השמרני: הקרב על הרעלה.
- ✓ החלטת הנשיא למנות את מקורבו כיועץ לעניינים בינלאומיים מעוררת ביקורת חריפה.
- ✓ התקוממות המדוכאים: התקשורת האיראנית והמהומות בבריטניה.
- ✓ על אף הכרזת המנהיג על שנת הג'האד הכלכלי: תרבות עבודה לקויה ועצלנות.
- ✓ תמונות השבוע: מבצע משטרתי לאיסוף צלחות לווין.

עיקרי דברים:

מערכה נוספת במאבקי הכוחות במחנה השמרני: הקרב על הרעלה

פרסום מוסף מיוחד, שהוקדש לנושא רעלת נשים, על-ידי העיתון הממשלתי איראן, הוביל השבוע למערכה נוספת במאבק הכוחות במחנה השמרני. המוסף ח'אתון (Khatun, גברת), שהופץ בשבת שעברה (13 אוגוסט), כלל כתבות, מאמרים וראיונות שעסקו בסוגיית הרעלה וביטאו עמדות מעוררות מחלוקת בנושא. בין היתר טען יועצו הבכיר לשעבר של הנשיא אחמדינז'אד, מהדי כלהר (Mehdi Kalhor), בראיון, שהעניק למוסף, כי הצ'אדור (הרעלה הארוכה בה נעשה שימוש באיראן) אינו הולם את מאפייני הנשים האיראניות וכי הוא יובא למעשה מאירופה לאיראן על-ידי השליט

הקאג'ארי, נאצר אל-דין שאה, במהלך מסעותיו לצרפת ולבריטניה במחצית השניה של המאה ה-19.

במאמר, שנכתב על-ידי יועץ הנשיא לענייני תקשורת, עלי-אכבר ג'ואנפכר, המשמש גם כמנהל היומון איראן, נמתחה ביקורת כנגד המבצעים הנערכים על-ידי כוחות ביטחון הפנים לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי בקרב נשים.

פרסום המוסף על-ידי היומון הממשלתי עורר ביקורת חריפה בקרב השמרנים, שטענו, כי העמדות שהובאו בו משקפות את תפישותיו האנטי-דתיות של הזרם הסוטה (הזרם הפוליטי המזוהה עם רחים משא'י, ראש לשכתו של הנשיא). אתרי חדשות שמרנים יצאו במתקפה חריפה נגד איראן והאשימו אותו בפגיעה חסרת תקדים בכבוד הרעלה ובהפצת רעיונותיו האנטי-דתיים של הזרם הסוטה כחלק ממאמציו להגביר את השפעתו לקראת הבחירות למג'לס הצפויות במרץ 2012.

החלטת הנשיא למנות את מקורבו כיועץ לעניינים בינלאומיים מעוררת ביקורת חריפה

החלטת הנשיא אחמדינז'אד בשבוע שעבר למנות את מקורבו, עלי סעידלו, כסגנו לעניינים בינלאומיים עוררה ביקורת חריפה מצד חברי מג'לס ואמצעי תקשורת, שטענו כי המינוי יוצר כפילות מיותרת בניהול מדיניות החוץ של איראן ופוגע במעמדו של משרד החוץ.

עוד טענו מבקרי הנשיא, כי לסעידלו אין הכישרים המתאימים למלא תפקיד זה והזהירו, כי מינויו של אדם כזה עלול לסכן את האינטרסים הלאומיים של איראן.

היומון הרפורמיסטי מרדם סאלארי טען, כי החלטת הנשיא למנות את סעידלו מהווה המשך להחלטתו בשנה שעברה למנות כמה ממקורביו כיועציו המיוחדים לעניינים בינלאומיים והזהיר מפני השלכות המינוי על האינטרסים הלאומיים של איראן. חוסר ניסיונו של סעידלו בניהול מדיניות חוץ עלול, לטענת היומון, להביא להשלכות חמורות על מדיניות החוץ האיראנית בדומה לאלה שנגרמו בעקבות מינויו של חמיד בקא'אי לתפקיד יועץ הנשיא לעניינים בינלאומיים.

התקוממות המדוכאים: התקשורת האיראנית והמהומות בבריטניה

התקשורת האיראנית המשיכה לעסוק השבוע בהרחבה במהומות הדמים, שפרצו בשבוע שעבר בבריטניה. אמצעי התקשורת השמרנים טענו, כי שלטונות בריטניה עשו שימוש בכוח רב ובאלימות על מנת לדכא את הפגנות המדוכאים, מתחו ביקורת על גישתן הדו-פרצופית של מדינות המערב ביחסן להפרת זכויות האדם בעולם והאשימו את אמצעי התקשורת המערביים, ובראשם ה-BBC, במוסר כפול בסיקור המהומות בבריטניה לעומת האופן בו סיקרו את מהומות 2009 באיראן.

היומון סיאסת-י רוז גינה את דיכוי המפגינים בבריטניה וטען, כי אלה הסבורים שיש להם זכות להתערב בענייניהן של מדינות אחרות באמתלה של תמיכה בזכויות אדם מדכאים כעת את אזרחי מדינותיהם שלהם. היומון כיהאן השווה בין המהומות בבריטניה למהומות, שפרצו באיראן בקיץ 2009, וטען, כי בשונה מהמהומות באיראן, שהתבססו על שקר בנוגע לזיוף תוצאות הבחירות לנשיאות, נובעת המחאה בבריטניה ממצוקה אמיתית של אזרחיה. עוד קרא כיהאן לבריטניה להשיב את כוחותיה מעיראק ומאפגניסטאן ולשגרם ל"לונדונסטאן" ול"מנצ'סטרסטאן".

גם התקשורת הרפורמיסטית דיווחה בהרחבה על המהומות בבריטניה. בימים האחרונים מתחו, עם זאת, כמה אמצעי תקשורת רפורמיסטיים ביקורת על התייחסותם של חלק מתומכי הממשלה למהומות. האינטלקטואל הרפורמיסטי צאדק זיבאכלאם הגדיר את תגובותיהם של חלק מהבכירים ואמצעי תקשורת באיראן למהומות בבריטניה כקומיות-טראגיות. הוא טען, כי אלה הצופים בתגובותיהם של בכירים איראנים אינם מסוגלים להאמין, שהם אכן רציניים בהתייחסותם למהומות. זיבאכלאם השווה בין האופן בו נהגה ההנהגה האיראנית לאחר מהומות 2009 לאופן בו מתייחסים המדינאים הבריטים למהומות בארצם וציין, כי בבריטניה מוכנים הבכירים להודות, שהמהומות פרצו על רקע בעיות פנימיות בחברה הבריטית ואינם מנסים לתלות את האחריות למהומות באויביה החיצוניים של בריטניה.

בתוך כך שבה וקראה השבוע איראן לשלוח כוחות לשמירת השלום בבריטניה. לאחר שבשבוע שעבר הציע מפקד הבסיג', מחמד-רזא נקדי, לשלוח את כוחות הבסיג' לבריטניה על מנת לסייע בהרגעת הרוחות, קראה השבוע גם חברת ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, פאטמה אליה, לשלוח כוחות בינלאומיים לשמירת השלום על מנת לשים קץ לאלימות ולדיכוי המפגינים על-ידי השלטונות הבריטים.

על אף הכרזת המנהיג על שנת הג'האד הכלכלי: תרבות עבודה לקויה ועצלנות

סוכנות הידיעות מהר דיווחה השבוע, כי איראן ממוקמת באחד המקומות האחרונים בעולם מבחינת היקף השעות היעילות של עובדים במשרדי הממשלה ובמגזר הפרטי. על-פי נתונים, שפרסמה סוכנות הידיעות, מקדישים עובדי המדינה את עיקר שעות העבודה שלהם לארוחות, שתיית תה וניהול שיחות בטלפון.

נתונים אלה מצטרפים לנתונים נוספים, שהתפרסמו לאחרונה בתקשורת האיראנית ומצביעים על מוסר עבודה ירוד ועל עצלנות בקרב עובדים באיראן. בעקבות הכרזתו של המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, על השנה האיראנית הנוכחית (1390) כ"שנת הג'האד הכלכלי" גבר בחודשים האחרונים העיסוק מצד התקשורת באיראן בתרבות העבודה הלקויה הרווחת במדינה ובעצלנותם של האיראנים. בחודש שעבר פרסמו אמצעי התקשורת נתונים המצביעים על כך, שהאיראנים ממוקמים במקום השלישי בעולם (אחרי הערבים והאפריקאים) בעצלנותם.

הדיון הציבורי והתקשורתי בתרבות העבודה ובתפוקת העבודה התעורר גם בעקבות שתי הצעות, שהועלו לאחרונה על-ידי הממשלה: קיצור שבוע העבודה לחמישה ימים (באמצעות קביעת יום חמישי כיום חופש בנוסף ליום שישי) והוספת יום חופש נוסף לחופשת עיד אל-פטר, המסיים את חודש הרמדאן. שתי הצעות אלה עוררו בשבועות האחרונים ביקורת מצד פוליטיקאים ואמצעי תקשורת, שטענו, כי הוספת ימי חופש לא תועיל לשיפור התפוקה במשק וכי כבר כיום נהוגות באיראן חופשות רבות מדי הגורמות להפסדים כלכליים כבדים מדי שנה.

מערכה נוספת במאבקי הכוחות במחנה השמרני: הקרב על הרעלה

התובע הכללי של טהראן, עבאס ג'עפרי-דולתאבאדי (Abbas Ja'fari Dowlatabadi), הגיש השבוע תביעה כנגד היומון הממשלתי איראן באשמת פגיעה במוסר הציבורי בעקבות הפצת מוסף מיוחד לענייני נשים, שהוקדש לנושא רעלת נשים.

המוסף ח'אתון (Khatun, גברת), שהופץ בשבת שעברה (13 אוגוסט), כלל כתבות, מאמרים וראיונות שעסקו בסוגיית הרעלה וביטאו עמדות מעוררות מחלוקת בנושא. יועצו לשעבר של הנשיא אחמדינז'אד לענייני עיתונות, מהדי כלהר (Mehdi Kalhor), טען בראיון, שהעניק למוסף, כי הצ'אדור (הרעלה הארוכה בה נעשה שימוש באיראן) אינו הולם את מאפייני הנשים האיראניות וכי הוא יובא למעשה מאירופה לאיראן על-ידי השליט הקאג'ארי, נאצר אל-דין שאה (Nasser al-Din Shah), במהלך מסעותיו לצרפת ולבריטניה במחצית השנייה של המאה ה-19. מבחינה פילוסופית, אמר כלהר, הצ'אדור הוא הסוג הגרוע ביותר של רעלה.

במאמר, שנכתב על-ידי יועץ הנשיא לענייני תקשורת, עלי-אכבר ג'ואנפכר (Ali-Akbar Javanfekr), המשמש גם כמנהל היומון איראן, נמתחה ביקורת כנגד המבצעים הנערכים על-ידי כוחות ביטחון הפנים לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי בקרב נשים. לצד דעות חריגות אלה בנוגע לרעלה פרסם המוסף את תמונותיהן של עשרות נשים איראניות ידועות המשמשות, לטענת עורכיו, מודל לחיקוי עבור נשים באיראן, ובהן אשתו של הנשיא אחמדינז'אד וכן ידועניות איראניות המהוות מושא לביקורת מצד חוגים דתיים ושמרניים במדינה (איראן, 13 אוגוסט).

שער המוסף ח'אתון, 13 אוגוסט 2011

פרסום המוסף על-ידי היומון הממשלתי עורר ביקורת חריפה בקרב השמרנים, שטענו, כי העמדות שהובאו בו משקפות את תפישותיו האנטי-דתיות של "הזרם הסוטה" (הזרם הפוליטי המזוהה עם רחים משא'י, ראש לשכתו של הנשיא אחמדינז'אד).

ראש סיעת אנשי הדת וחבר ועדת התרבות של המג'לס, מחמד-תקי רהבר (Mohammad-Taqi Rahbar), אמר בראיון ליומון תהראן אמרוז (Tehran Emrouz), המזוהה עם ראש עיריית טהראן ויריבו הפוליטי של הנשיא, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad Baqer Qalibaf), כי פרסום המוסף מבטא את השפעתו הגוברת של "הזרם הסוטה". רהבר מתח ביקורת חריפה על דברי כלהר בראיון, שהעניק למוסף, והביע תמיכה בפעילות כוחות ביטחון הפנים לאכיפת קוד הלבוש האסלאמי הזוכה, לדבריו, לתמיכת הציבור כולו (תהראן אמרוז, 14 אוגוסט).

גם חבר המג'לס השמרני, חמיד רסא'י (Hamid Rasa'i), תקף את פרסום המוסף וטען, כי "הזרם הסוטה" מבקש להסיט את דעת הקהל מפרשות השחיתות הכלכלית בהן הוא מעורב. הוא ציין, כי בכוננת המג'לס לדון בפרסום החמור באיראן (פארס, 13 אוגוסט).

לביקורת הצטרפו גם אנשי דת בכירים. איש הדת הבכיר, איתאללה נאצר מכארם-שיראזי (Nasser Makarem Shirazi), טען, כי מטרת המוסף הייתה לערער את אמונת הציבור בנוגע לרעלה (פארס, 16 אוגוסט).

ביקורת חריפה נמתחה בעקבות פרסום המוסף גם באמצעי תקשורת המזוהים עם המחנה השמרני. האתר ג'האן ניוז (Jahan News) האשים את "איראן" בפגיעה חסרת תקדים בכבוד הרעלה ובאסלאם וטען, כי העיתון קשור ל"זרם הסוטה" וממשיך את דרכם של הרפורמיסטיים הרדיקלים (ג'האן ניוז, 13 אוגוסט).

היומון תהראן אמרוז גרס, כי הדעות שהובאו במוסף משפילות את הנשים העוטות רעלה ומהוות חציית "הקווים האדומים" של האסלאם והמהפכה. לטענת היומון, מבקש "הזרם הסוטה" האנטי-דתי להרחיק את הציבור מאנשי הדת, להשתלט מחשבתית ורעיונית על דעת הקהל ולהסיט אותה לכיוון חילוני, לפגוע בתפישת "שלטון חכם ההלכה" ולשנות את מבנה השלטון באמצעות "מלחמה רכה" (תהראן אמרוז, 14 אוגוסט).

עורך כיהאן, חסין שריעתמדרי (Hossein Shariatmadari), תקף, אף הוא, בחריפות את המוסף ח'אתון ואת "הזרם הסוטה" הניצב, לטענתו, מאחורי פרסומו. זרם זה פועל, לדברי שריעתמדרי, לממש את יעדיו בשלוש דרכים מרכזיות: יצירת פלגנות במחנה השמרני; ניסיון לפגוע בעוצמתו הבינלאומית והפנימית של המשטר, בין היתר באמצעות הגברת השפעתו במשרדי הממשלה השונים; ויצירת מתחים בחברה. שריעתמדרי הזהיר מפני השפעתו הגוברת של הזרם על הנשיא ומהאופן, שבו הוא מנצלו לרעה על מנת להשיג את יעדיו. עורך כיהאן קרא לרשות השופטת לשים קץ למצב בו יומון הממשלה מנצל את משאבי המדינה לצורך מאבק באמונותיהם הדתיות של אזרחי איראן בשירות אויבי המדינה. לא ייתכן, ציין שריעתמדרי, כי מי שמקורב לנשיא יזכה לחסינות (כיהאן, 15 אוגוסט).

ביקורת חריפה במיוחד על פרסום המוסף נמתחה באתר רג'א ניו המזוהה עם האגף הרדיקלי במחנה השמרני. האתר תקף בחריפות את איראן בשל תכני המוסף, האשים אותו בפגיעה במוסר האסלאמי ובכבוד הרעלה ודרש מהרשות השופטת לנקוט נגדו בצעדים משפטיים (רג'א ניו, 13 אוגוסט).

לנוכח הביקורת כנגד המוסף פרסם היומון איראן תגובה חריפה בה תקף את אמצעי התקשורת שיצאו נגד פרסום המוסף ח'אתון, ובראשם האתר רג'א ניו, וטען, כי דבריהם של כלהר וג'ואנפכר סולפו על מנת לעורר את רגשותיו הדתיים של הציבור ולפגוע בשמו הטוב של העיתון. עורכי היומון הבהירו, כי לא הייתה כל כוונה לפגוע בכבוד הרעלה וכי הדברים, שהובאו במוסף, ובכלל זה הראיון עם יועצו לשעבר של הנשיא, הוצאו מהקשרם. כך, למשל, התייחס כלהר בדבריו בנוגע ליבוא הצ'אדור מאירופה לאיראן על-ידי נאצר אל-דין שאה רק לצבעו השחור ולא לצ'אדור עצמו (פארס, 14 אוגוסט).

בעקבות פרסום ההבהרה הביע האתר רג'א ניו צער על כך, ש"איראן" העדיף להתקיף את מבקריו במקום להתנצל. היומון הפך, לטענת רג'א ניו, לבמה עבור "הזרם הסוטה" המאמץ את תפישתם של הרפורמיסטיים לקראת הבחירות למג'לס. עורכי האתר עמדו על דעתם, כי דברי מקורבי הנשיא למוסף ח'אתון צוטטו ברג'א ניו באופן מדויק (רג'א ניו, 14 אוגוסט).

החלטת הנשיא למנות את מקורבו כיועץ לעניינים בינלאומיים מעוררת ביקורת חריפה

החלטת הנשיא אחמדינז'אד למנות את מקורבו, עלי סעידלו (Ali Sa'idlou), כסגנו לעניינים בינלאומיים עוררה השבוע ביקורת חריפה מצד חברי מג'לס ואמצעי תקשורת, שטענו כי המינוי יוצר כפילות מיותרת בניהול מדיניות החוץ של איראן. עוד טענו מבקרי הנשיא, כי לסעידלו אין הכישרים המתאימים למלא תפקיד זה והזהירו, כי מינויו של אדם כזה עלול לסכן את האינטרסים הלאומיים של איראן.

Photo: Hossein Mosavi faraz

FARS NEWS AGENCY

עלי סעידלו, יועצו החדש של הנשיא לעניינים בינלאומיים

חבר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, מחמד כרמי-ראד (Mohammad Karami-Rad), אמר בראיון לאתר החדשות פרדא, כי לסעידלו, ששימש בעבר כראש הארגון לחינוך גופני, אין כל רקע במדיניות חוץ ובמינויו אין, לפיכך, כל תועלת. חבר המג'לס, מצטפא כואכביאן (Mostafa Kavakabian), מתח, אף הוא, ביקורת על מינוי סעידלו כיועץ הנשיא לעניינים

בינלאומיים וטען, כי המינוי פוגע במעמד משרד החוץ וביכולתו לנהל מגעים דיפלומטיים (פרדא, 11 אוגוסט).

גם חבר המג'לס, מחמד תקי רהבר (Mohammad Taqi-Rahbar), טען, כי אין כל הצדקה למינוי סעידלו למשרה, שמעולם לא היתה קיימת בלשכת הנשיא, וכי הוא יוצר כפילות בעייתית בניהול מדיניות החוץ (www.icana.ir, 10 אוגוסט).

ביקורת כנגד מינוי סעידלו ליועץ הנשיא נמתחה גם באמצעי תקשורת המזוהים עם מבקרי הנשיא. במאמר מערכת, שהתפרסם בסוף השבוע שעבר ביומון הרפורמיסטי מרדם סאלארי (Mardom Salari), הזהיר היומון מהשלכות המינוי על האינטרסים הלאומיים של איראן. היומון טען, כי ההחלטה למנות את סעידלו מהווה המשך להחלטת הנשיא בשנה שעברה למנות כמה ממקורביו, ובהם ראש לשכתו מעורר המחלוקת, אספנדיאר רחים משאא'י (Esfandiar Rahim Masha'i), וחמיד-רזא בקאא'י (Hamid Reza Baqa'i) כיועציו המיוחדים לעניינים בינלאומיים.

החלטה זו עוררה התנגדות חריפה ואף גררה ביקורת מרומזת מצד המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, שקבע, כי על הממשלה להימנע מכפילויות בתחומי אחריותה, ובכלל זה במדיניות החוץ. ההחלטה היתה אחד הגורמים להתפטרותו של שר החוץ לשעבר, מנוצ'הר מתכי (Manouchehr Mottaki) מתפקידו. היומון הזהיר מפני חוסר ניסיונו של סעידלו במדיניות חוץ, שעלול להביא להשלכות חמורות על מדיניות החוץ האיראנית בדומה לאלה שנגרמו בעקבות מינויו של חמיד בקאא'י לתפקיד יועץ הנשיא לעניינים בינלאומיים. בקאא'י גרם, לטענת היומון, למשבר ביחסים בין איראן לתורכיה בעקבות התייחסותו לטבח הארמנים במלחמת העולם הראשונה ופגע במעמדה של איראן, לאחר שקיים ביקורים רשמיים במצרים ובתימן ערב ההתקוממות העממיות, שפרצו במדינות אלה (מרדם סאלארי, 11 אוגוסט).

גם האתר פרארו (Fararu) הצביע על חוסר ניסיונו של סעידלו בתחום מדיניות החוץ וגרס, כי המינוי מעיד על כך, שהנשיא אינו מאמין בערוצים רשמיים ויוצר מדי פעם משרה חדשה על מנת להרחיב את שליטתו על ניהול ענייני החוץ (פרארו, 10 אוגוסט).

התקוממות המדוכאים: התקשורת האיראנית והמהומות בבריטניה

התקשורת האיראנית המשיכה לעסוק השבוע בהרחבה במהומות הדמים, שפרצו בשבוע שעבר בבריטניה. אמצעי התקשורת השמרנים טענו, כי שלטונות בריטניה עשו שימוש בכוח רב ובאלימות על מנת לדכא את הפגנות המדוכאים, מתחו ביקורת על גישתן הדו-פרצופית של מדינות המערב ביחסן להפרת זכויות האדם בעולם והאשימו את אמצעי התקשורת המערביים, ובראשם רשת ה-BBC, במוסר כפול בסיקור המהומות בבריטניה לעומת האופן בו סיקרו את המהומות באיראן בקיץ 2009.

במאמר מערכת, שפרסם היומון השמרני קדס (Qods), נכתב, כי גם אירופה הושפעה מהמהפכות במזרח התיכון. רשת ה-BBC, שכנתה עד לאחרונה את המפגינים באיראן, בבחרין ובמצרים לוחמי חירות, מכנה עתה את המפגינים בבריטניה "מפרי סדר ובריונים". הדמוקרטיה הליברלית המבוססת על עקרונות ההומניזם והקפיטליזם הביאה, לטענת היומון, לפער בין עניים

ועשירים ומשום כך סובלת החברה המערבית מהתפוררות מוסרית. היומון קרא לפוליטיקאים הבריטים להאזין לקולות המחאה, לטפל בבעיות האזרחים ולהקטין את הפערים המעמדיים במקום לפנות לאליונות ולדיכוי (קדס, 13 אוגוסט).

סוכנות הידיעות פארס האשימה אף היא את ה-BBC בדו-פרצופיות. בעוד שבמהלך מהומות 2009 באיראן סיקרה הרשת את האירועים באיראן בהרחבה והתייחסה למפגינים באופן אוהד, היא נוקטת כיום בגישה שלילית כלפי המהומות בבריטניה ואף קוראת למשטרה לדכא את המפגינים (פארס, 12 אוגוסט).

היומון סיאסט-י רוז (Siyasat-e Rooz) גינה את דיכוי המפגינים בבריטניה וטען, כי אלה הסבורים שיש להם זכות להתערב בענייניהן של מדינות אחרות באמתלה של תמיכה בזכויות אדם מדכאים כעת את אזרחי מדינותיהם שלהם. ראש ממשלת בריטניה, דיוויד קמרון, כינה את המפגינים "חבורה של בריונים ושודדים" ואף קרא לחסום את האינטרנט ואת הרשתות החברתיות. אמצעי התקשורת הבריטים תומכים בממשלה ובמשטרה, מכנים את המפגינים "שודדים" ומנסים לשוות למחאה אופי גזעי כדי לעודד אסלאמופוביה ומדיניות נגד הגירה. התקשורת הבריטית, טען היומון, הוכיחה שוב, כי היא אינה דואגת לזכויות האזרחים אלא פועלת למימוש יעדי הפוליטיקאים (סיאסט-י רוז, 15 אוגוסט).

היומון כיהאן עסק אף הוא בהרחבה במהומות בבריטניה. במאמר מערכת שכותרתו: "מרחובות טהראן לרחובות לונדון", השווה כיהאן בין המהומות בבריטניה לבין המהומות, שפרצו באיראן בקיץ 2009. מהומות 2009 פרצו בעקבות "השקר" בנוגע לזיוף תוצאות הבחירות לנשיאות. בבריטניה, לעומת זאת, נובעת המחאה ממצאות אמיתית המבוססת על עוני, אפליה והעדר תקווה. האירופאים הגנו במשך עשרות שנים על העשירים והזניחו את המוני העם, שהפכו עניים מיום ליום.

אירועים רבים, שהתרחשו לכאורה באיראן בקיץ 2009, היו תוצאה של "מערכה פסיכולוגית ותקשורתית" שנוהלה על-ידי ממשלות בריטניה, ארצות-הברית וישראל. אזרחים נהרגו במרחב הווירטואלי בעוד שבמצאות הם נשארו בבתייהם, אנשים עונו בשעה שהם כלל לא נעצרו. מה שקורה בבריטניה, לעומת זאת, אינו קשור למערכה פסיכולוגית מצד האיראנים.

הבדל נוסף הוא שהמהומות באיראן פרצו כתוצאה ממעורבות זרה של האמריקאים, שתמכו במפגינים. בבריטניה, לעומת זאת, לא ניתן לטעון שהייתה מעורבות זרה, אלא אם כן מישהו מבקש לטעון, שהמהומות הן פעולה של שליט לוב, מועמר קדאפי.

גם כיהאן מתח ביקורת על צביעות המערב וטען, כי העיתונות המערבית עושה שימוש בכותרת "זכויות אדם" רק ביחס למדינות כמו איראן. בתי משפט בבריטניה מוקמים שלא על מנת לשפוט את השליטים המושחתים אלא כדי להעמיד לדין צעירים מפגינים. אף אחד ממנהיגי בריטניה אינו טוען, שהמערכת הפוליטית בבריטניה זקוקה לרפורמות, אף אחד אינו מעלה תהיות בנוגע להוצאותיה של המלכה ואף אחד מהפוליטיקאים הבריטים אינו קורא לנהל משא ומתן עם המפגינים. המערב צריך לדאוג מהפיכתה של ההתפוררות הכלכלית להתפוררות חברתית

ופוליטית, נכתב בכיהאן, והבאה בתור אחרי אירופה היא ללא ספק ארצות-הברית (כיהאן, 14 אוגוסט). במאמר נוסף קרא כיהאן לאו"ם להגיש סיוע הומניטארי ל"מורעבים כחולי העיניים" בלונדון במקום לפעול בצפון-אפריקה ולבריטניה להשיב את כוחותיה מעיראק ומאפגניסטן ולשגרם ל"לונדונסטאן" ול"מנצ'סטרסטאן" (כיהאן, 13 אוגוסט).

סטודנטים מפגינים מול שגרירות בריטניה במחאה על דיכוי המהומות בממלכה

גם התקשורת הרפורמיסטית דיווחה בהרחבה על המהומות בבריטניה. בימים האחרונים מתחו, עם זאת, כמה אמצעי תקשורת המזוהים עם המחנה הרפורמיסטי ביקורת על התייחסותם של חלק מאמצעי התקשורת ותומכי הממשלה למהומות.

היומון מרדם סאלארי (Mardom Salari) טען השבוע, כי כיהאן וסוכנות הידיעות פארס פרסמו תמונות של התנגשויות, שהתרחשו בשנה שעברה במגרשי כדורגל בבריטניה, וייחסו אותן למהומות הימים האחרונים (מרדם סאלארי, 15 אוגוסט).

האינטלקטואל הרפורמיסטי צאדק זיבאכלאם (Sadeq Zibakalam) תיאר את תגובותיהם של חלק מהבכירים ואמצעי תקשורת באיראן למהומות בבריטניה כ"קומיות-טראגיות". במאמר פרי-עטו, שהתפרסם ביומון רוזגאר (Roozegar, 13 אוגוסט), נכתב, כי לא ברור, כיצד בכירים איראנים אינם מסוגלים בעולם של תקשורת פתוחה ומגוונת, כפי שקיים היום, לראות את המציאות כפי שהיא ומסלפים אותה. אלה שצופים בתגובותיהם של בכירים איראנים אינם מסוגלים להאמין, שהם אכן רציניים בהתייחסותם למהומות בבריטניה ושהם מאמינים למה שהם טוענים.

לדברי זיבאכלאם, ניכר שהבכירים האיראנים מבקשים לנקום בבריטניה על מעורבותה במהומות קיץ 2009. בהתייחסו להבדלים בין האופן שבו נהגה ההנהגה האיראנית לאחר מהומות 2009 לאופן בו מתייחסים המדינאים הבריטים למהומות בארצם קרא זיבאכלאם לראות, כיצד הפרלמנט הבריטי זימן את נציגי הממשלה והמשטרה על מנת לספק הבהרות בנוגע לאירועים וכיצד הבכירים הבריטים מודים בכך, שהמהומות פרצו כתוצאה מבעיות פנימיות הקשורות לחברה הבריטית עצמה ואינם מנסים לתלות את האחריות למהומות באויביה החיצוניים של בריטניה.

בתוך כך שבה וקראה השבוע איראן לשלוח "כוחות לשמירת השלום" לבריטניה. לאחר שבשבוע שעבר הציע מפקד הבסיג', מחמד-רזא נקדי (Mohammad-Reza Naqdi), לשלוח את כוחות הבסיג' לבריטניה על מנת לסייע להרגעת הרוחות, קראה השבוע גם חברת ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, פאטמה אליה (Fatemeh Alia), לשלוח כוחות בינלאומיים לשמירת השלום על מנת לשים קץ לאלימות ולדיכוי המפגינים על-ידי השלטונות הבריטים. היא גם קראה לוועדת זכויות האדם של האו"ם ולמזכ"ל האו"ם לגנות את האלימות בממלכה (פארס, 13 אוגוסט).

המהומות בבריטניה זכו גם להתייחסות מצד דרשן תפילות יום השישי בטהראן, איתאללה כאט'ם צדיקי (Ayatollah Kazem Sediqi). בדרשתו השבועית טען איש הדת הבכיר, כי המהומות בבריטניה מבטאות את התפוררות המערב. האש שפרצה בממלכה מסמלת את ראשית מימוש ההבטחה האלוהית וחזונו של מכוון המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, שצפה, כי המאה הנוכחית תהיה המאה בה יגברו המדוכאים על המערב. המהומות הן תוצאה של הבעיות, שיצרו הבריטים עבור מדינות אחרות, אמר צדיקי והוסיף, כי מי שחופר קבר עבור מישהו אחר, צריך להישמר שלא ליפול לתוכו בעצמו (פארס, 12 אוגוסט).

על אף הכרזת המנהיג על "שנת הג'האד הכלכלי": תרבות עבודה לקויה ועצלנות

סוכנות הידיעות מהר (Mehr) דיווחה השבוע, כי איראן ממוקמת באחד המקומות האחרונים בעולם מבחינת היקף השעות היעילות של עובדים במשרדי הממשלה ובמגזר הפרטי.

על-פי נתונים, שפרסמה סוכנות הידיעות, מקדישים עובדי המדינה את עיקר שעות העבודה שלהם לארוחות, שתיית תה וניהול שיחות בטלפון. בסך הכל מסתכמות שעות העבודה היעילות של עובד איראני ב-6 עד 8 שעות בלבד בשבוע. במשרדי הממשלה עובד האיראני שעה וארבע דקות בלבד בממוצע במהלך יום עבודתו ואילו במגזר הפרטי – שעתיים ושש דקות. שעות העבודה היעילות של עובד איראני במהלך שנה מסתכמות ב-800 שעות לעומת 2,420 שעות ביפן, 1,900 בדרום-קוריאה, 1,700 בגרמניה, 1,420 בסין, 1,360 בארצות-הברית, 1,330 בתורכיה ו-950 באפגניסטן. על-פי נתונים אלה רק העובדים בערב הסעודית ובכוויית עובדים ביעילות פחות שעות מאשר באיראן (מהר, 11 אוגוסט).

נתונים אלה מצטרפים לנתונים נוספים, שהתפרסמו לאחרונה בתקשורת האיראנית ומצביעים על מוסר עבודה ירוד ועל עצלנות בקרב עובדים באיראן. בעקבות הכרזתו של המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, על השנה האיראנית הנוכחית (1390) כ"שנת הג'האד הכלכלי" גבר בחדשים האחרונים העיסוק מצד התקשורת באיראן בתרבות העבודה הלקויה הרווחת במדינה.

בחדש יולי התפרסמו נתונים המצביעים על כך, כי האיראנים ממוקמים במקום השלישי בעולם (אחרי הערבים והאפריקאים) בעצלנותם. הסוציולוג האיראני, עבאס מחמדי (Abbas Mohammadi), שהתייחס לנתונים אלה בראיון, שהעניק לסוכנות הידיעות "מהר", טען, כי העצלנות בקרב העובדים האיראנים נובעת מגורמים חברתיים, כלכליים וסביבתיים שונים, ובהם: התבססות כלכלת איראן על אוצרות הטבע, ובעיקר נפט; תחושת ייאוש בקרב צעירים,

שאינם יודעים האם תהיה להם עבודה, מתי יוכלו להתחתן והאם יוכלו להתקדם בחייהם, וגורמת להם להימנע ממאמץ ולהתעצל; השפעת הטלוויזיה והמחשבים, שגרמו לכך שאיראנים רבים אינם יוצאים לפארקים או עוסקים בפעילות גופנית כבעבר; מחסור בשבילי אופניים ומדרכות איכותיות ברחבי הערים המונע מאיראנים רבים לעסוק בפעילות גופנית; ומספרם הרב של ימי החופשה באיראן, בעיקר במערכת החינוך (מהר, 10 יולי).

הדיון הציבורי והתקשורתי בתרבות העבודה ובתפוקת העבודה התעורר גם בעקבות שתי הצעות, שהועלו לאחרונה על-ידי הממשלה: קיצור שבוע העבודה לחמישה ימים (באמצעות קביעת יום חמישי כיום חופש בנוסף ליום שישי) והוספת יום חופשה נוסף לחופשת עיד אלפטר, המסיים את חודש הרמדאן.

שתי הצעות אלה עוררו בשבועות האחרונים ביקורת מצד פוליטיקאים ואמצעי תקשורת. האתר תאבנאכ טען, כי תוספת ימי חופשה לא תועיל לשיפור התפוקה בעבודה. במאמר פרשנות, שפרסם האתר, נכתב, כי העובדים האיראנים מתאפיינים בעצלנות, במוסר עבודה ירוד ובתחושת ייאוש בעבודתם. תחושה זו ניכרת גם בקרב עובדים משכילים ומוכשרים החשים, כי קידומם בעבודה אינו מבוסס על מקצועיותם או על תפוקתם אלא על שיקולים זרים.

האתר מתח ביקורת על הצעת הנשיא לקצר את שבוע העבודה ועל הכרזתו, כי איראן היא המדינה בה מספר ימי החופשה הוא הנמוך בעולם. הנשיא לא התייחס, לטענת תאבנאכ, לתפוקת העבודה הנמוכה באיראן יחסית למדינות אחרות והתעלם לחלוטין מאיכות העבודה. האתר גרס, כי עצלנותם של העובדים האיראנים נובעת מדיכוי היצירתיות שלהם על-ידי הממונים וממדיניות קידום בעבודה הקשורה לקרבת העובד למנהל במקום על תפוקה ומקצועיות. "תאבנאכ" טען, כי יש צורך בשינוי תרבותי וביצירת סביבת עבודה, שתגביר את התפוקה ואת היעילות, ולא בהעלאת מספר ימי החופשה (תאבנאכ, 29 יולי).

גם הצעת הממשלה להוסיף יום חופשה לחופשת עיד אל-פטר, שנידונה השבוע על-ידי המג'לס, עוררה הסתייגות. חבר הנהלת המג'לס, מחמד דהקאן (Mohammad Dehqan), הצהיר השבוע, כי הוספת ימי חופשה ללא ביטול ימי חופשה אחרים אינה תורמת למדינה. חבר המג'לס ציין, כי תומכי ההצעה טוענים, כי במדינות ערב נהוגה חופשת עיד אלפטר ארוכה יותר, אך הם מתעלמים מכך שבאיראן נהוגה חופשת ראש השנה (נורוז) בת 13 ימים, וכן נהוגים ימי חופשה גם בימי הולדתו ומותו של הנביא מחמד וביום ניצחון המהפכה (אפכאר ניז, 11 אוגוסט).

גם היומון ג'מהורי-י אסלאמי (Jomhuri-ye Eslami) מתח ביקורת על הצעת הממשלה להאריך את חופשת עיד אלפטר. במאמר מערכת, שפרסם היומון, נכתב, כי אין כל הצדקה להצעה זו הפוגעת עוד יותר בתפוקה הנמוכה ממילא של משרדי הממשלה. היומון גרס, כי הצעה אינה מוצדקת גם מבחינה דתית, כיוון שדת האסלאם יוצאת נגד העצלנות ומעודדת לעבוד, וכי היא מנוגדת להנחיותיו של המנהיג העליון, שקרא לעודד עבודה ולהגביר את המאמצים במסגרת "שנת הג'האד הכלכלי" (ג'מהורי-י אסלאמי, 13 אוגוסט).

בשנים האחרונות התגברה הביקורת מצד פוליטיקאים ואמצעי תקשורת באיראן על מדיניות החופשות הנהוגה במדינה. אזרחי איראן נהנים מקרוב ל-80 ימי חופשה רשמיים (ימי שישי וכ-25 ימי חופשה נוספים הנהוגים בחגים הלאומיים והדתיים) ובנוסף זכאי כל עובד באיראן לנצל בהתאם לחוק עד 30 ימי חופשה בתשלום (בנוסף לימי החופשה הרשמיים). מדיניות חופשות זו גורמת, להערכת מומחים כלכליים, להפסדים כלכליים בסך מיליארדי דולרים מדי שנה. מספר השעות בהן יכולה איראן לקיים קשרים כלכליים יעילים עם מדינות אירופה מצומצם עוד יותר בשל העובדה, שחופשת סופי השבוע באיראן נהוגה בימי שישי (לעומת שבת וראשון ברוב מדינות המערב) ובשל הפרשי השעות בין איראן לבין מדינות אירופה וההבדלים בין איראן לבין מדינות המערב מבחינת שעות העבודה המקובלות באיראן: 8 בבוקר עד 4 אחה"צ.

תמונות השבוע: מבצע משטרתי לאיסוף צלחות לוויין

